SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

LAUSUNTO ASIAAN E 37/2026 VP VALTIONEUVOSTON SELVITYS: KOMISSION TIEDONANTO LANNOITETOIMINTASUUNNITELMASTA

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry (SBB) kiittää mahdollisuudesta toimittaa kirjallinen asiantuntijalausunto.

SBB pitää komission lannoitetoimintasuunnitelman tavoitteita kannatettavina ja valtioneuvoston kantaa pääosin hyvin perusteltuna. EU:n lannoiteomavaraisuuden ja huoltovarmuuden vahvistaminen edellyttää sekä vähähiilisen lannoitetuotannon kehittämistä EU:n alueella että olemassa olevien ravinnevirtojen nykyistä tehokkaampaa hyödyntämistä. Kierrätysravinnevalmisteiden, eli kierrätetyistä ravinteista valmistettujen lannoitteiden ja maanparannusaineiden, tuotannon ja käytön lisääminen vähentää riippuvuutta tuontipanoksista ja fossiilisista raaka-aineista sekä vahvistaa ravinteiden kiertoa ja maatalouden toimintavarmuutta.

SBB yhtyy valtioneuvoston näkemykseen siitä, että lannoitetoimintasuunnitelmassa esitettyjen ravinteiden kierrätystä koskevien tavoitteiden tulee johtaa konkreettisiin muutoksiin ja johdonmukaisuuteen myös EU-lainsäädännössä ja ohjauskeinoissa. SBB pitää erityisen tärkeänä, että kierrätysravinnevalmisteiden tuotantoa, markkinoille pääsyä ja käyttöä tarpeettomasti vaikeuttavia sääntelyesteitä puretaan ja eri säädösten yhteentoimivuutta parannetaan niin kansallisella kuin EU-tasolla.

Käsitellyn lannan ja mädätysjäännösten hyödyntämisen esteiden purkaminen

SBB kannattaa vahvasti valtioneuvoston näkemystä siitä, että käsitellyn ja käsittelemättömän lannan erilainen kohtelu hidastaa ravinteiden kierrätystä ja aiheuttaa epätarkoituksenmukaista hallinnollista taakkaa. Nykyisellään sääntely johtaa tilanteeseen, jossa sellaisenaan maataloudessa hyödynnettävä lanta ei kuulu jätelainsäädännön piiriin, mutta lannan toimittaminen prosessoitavaksi biokaasulaitokseen tuo mukanaan jätteen käsittelyyn, kuljetukseen ja varastointiin liittyviä velvoitteita. Erilainen sääntelykohtelu asettaa toimijoita eriarvoiseen asemaan ja lisää ravinteiden kierrätysinvestointeihin liittyvää epävarmuutta.

Myös kansallisten ohjauskeinojen tulee tukea johdonmukaisesti lannan käsittelyä ja ravinteiden tehokasta hyödyntämistä. Biokaasutuotanto mahdollistaa lannan ja muiden ravinnepitoisten biomassojen käsittelyn siten, että samalla tuotetaan uusiutuvaa energiaa ja ravinteet säilyvät hyödynnettävissä maataloudessa. Mädätysjäännöksen

jatkojalostuksella voidaan tuottaa ravinnepitoisuudeltaan väkevämpiä ja paremmin kuljetettavia kierrätysravinnevalmisteita.

Kansallisessa fosforiasetuksessa lantapoikkeusta voidaan soveltaa käsittelemättömän kotieläinlannan fosforiin, mutta vastaava mahdollisuus ei koske lannasta jalostettuja ravinnevalmisteita. SBB korostaa tämän heikentävän kannustimia lannan ohjaamiseen biokiertolaitoksiin ja ravinteiden jalostamiseen. Sääntelyn ja ohjauskeinojen tulee kannustaa näiden ratkaisujen kehittämiseen, investointeihin ja markkinoille pääsyyn turvallisuudesta ja laadusta huolehtien.

RENURE-ratkaisujen jatkokehittäminen

SBB pitää tärkeänä, että Suomi osallistuu aktiivisesti RENURE-sääntelyn toimeenpanoon ja jatkokehittämiseen. Komissio valmistelee mahdollisuutta helpottaa mädätysjäännösten hyödyntämistä muun muassa laajentamalla RENURE-sääntelyä tietyntyyppisiin mädätysjäännöksiin.

RENURE-ratkaisujen vaikutukset Suomessa voivat alkuvaiheessa kohdistua rajattuihin käyttökohteisiin, mutta ne voivat tarjota hyötyjä esimerkiksi korkean typpitarpeen viljelyssä ja mädätteen jatkojalostuksen kehittyessä. Korkean jalostusasteen RENURE-tuotteita ei Suomessa vielä ole merkittävästi saatavilla, minkä vuoksi sääntelyn tulee samalla luoda edellytyksiä uusille investoinneille ja tuotteille.

Jatkovalmistelussa tulee varmistaa, että mädätteen jatkojalostetut ja separoidut tuotteet sekä yhteismädätyksen erityispiirteet huomioidaan. Sääntelyn tulee olla teknologianeutraalia eikä sen tule ohjata markkinoita vain tiettyihin käsittelymenetelmiin. Kansallisessa toimeenpanossa on lisäksi arvioitava tarvittavat muutokset lannan ja lannoitevalmisteiden käyttöä koskevaan sääntelyyn.

Kierrätysravinnevalmisteille tarvitaan toimivat markkinat ja kysyntää

SBB pitää hyvänä, että valtioneuvosto tukee komission tavoitetta vahvistaa kierrätysravinnevalmisteiden kysyntää ja markkinoita. Kierrätysravinnevalmisteiden tuotannon lisääminen edellyttää samanaikaisesti niiden käyttöönottoa ja kysyntää vahvistavia toimia.

Komissio esittää toimintasuunnitelmassa useita mahdollisia kysyntää vahvistavia ohjauskeinoja. SBB pitää perusteltuna arvioida eri vaihtoehtoja

kierrätysravinnevalmisteiden erityispiirteet huomioiden. Mikäli sekoitevelvoite ei sovellu kaikkiin tuotteisiin tai käyttökohteisiin, Suomen tulee edistää muita kierrätysravinnevalmisteiden kysyntää ja edelläkävijämarkkinoiden muodostumista tukevia ohjauskeinoja. Näitä voivat olla esimerkiksi CAP-järjestelmän kannustimet sekä tulos- ja markkinaperusteiset ohjauskeinot. Ohjauskeinojen tulee olla teknologianeutraaleja ja kannustaa kierrätettyjen ravinteiden hyödyntämiseen.

Hiilenpoistojen ja hiiliviljelyn sertifiointikehys (CRCF)

SBB pitää tärkeänä komission avausta hiilenpoistojen ja hiiliviljelyn sertifiointikehyksen (CRCF) hyödyntämisestä ravinteiden tehokkaamman käytön sekä kierrätettyjen, biopohjaisten ja vähähiilisten ravinnevalmisteiden käyttöönoton edistämisessä. CRCF-kehikko tarjoaa mahdollisuuden tunnistaa nykyistä paremmin myös kierrätysravinnevalmisteiden käyttöön liittyviä ilmasto- ja maaperähyötyjä osana sertifioitavia hiiliviljelytoimia.

Valtioneuvosto suhtautuu kannassaan varauksella muun muassa komission esittämän EU-tasoisen CRCF-hankehaun tarkoituksenmukaisuuteen. SBB pitää rahoitusmallien ja niiden vaikuttavuuden arviointia perusteltuna, mutta katsoo, että Suomen tulee suhtautua aktiivisesti CRCF-kehikon tarjoamiin mahdollisuuksiin. Pilotointi-, demonstraatio- ja kokeiluhankkeita tarvitaan kehikon käyttöönoton alkuvaiheessa, mutta tavoitteena tulee olla CRCF-metodologioiden laaja-alainen hyödyntäminen ja toimivien markkinamekanismien muodostuminen.

SBB pitää tärkeänä, että CRCF-metodologioiden jatkokehityksessä huomioidaan kierrätysravinnevalmisteiden käyttö osana maatalouden ilmastotoimia. Suomen tulee aktiivisesti edistää sitä, että kierrätysravinnevalmisteiden ilmasto- ja maaperähyödyt voidaan tunnistaa sertifioitavissa viljelytoimissa ja että CRCF-kehikko tukee yksityisen rahoituksen ohjautumista maatalouden ilmastotyöhön. Tämä voi samalla vahvistaa kierrätysravinnevalmisteiden kysyntää ja luoda viljelijöille uusia tulonmuodostuksen mahdollisuuksia.

Ravinteiden alueellinen siirtäminen ja investoinnit

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

SBB kannattaa valtioneuvoston näkemystä ravinteiden siirtämisen edistämisestä ravinteiden ylijäämäalueilta alijäämäalueille. Ravinteiden alueellisen epätasapainon vähentäminen parantaa ravinteiden hyödyntämistä, vähentää ympäristökuormituksen riskiä ja vahvistaa kotimaista ravinneomavaraisuutta.

Tavoitteen saavuttaminen kustannustehokkaasti edellyttää riittävää prosessointi- ja jalostuskapasiteettia. Ravinnepitoisia biomassoja on pystyttävä jalostamaan väkevämmiksi ja kuljetuskelpoisemmiksi tuotteiksi, jotta niiden siirtäminen pitkien etäisyyksien päähän on taloudellisesti mahdollista. SBB pitää tärkeänä, että EU:n ja Suomen rahoitusvälineillä kannustetaan investointeihin ravinteiden talteenottoon, prosessointiin ja jalostukseen sekä ravinteiden alueellista siirtämistä tukeviin ratkaisuihin.

Vaikutusten arviointi

Valtioneuvoston selvityksessä todetaan, että taloudellisia vaikutuksia arvioidaan toimintasuunnitelmaan sisältyvien aloitteiden ja lainsäädäntöehdotusten käsittelyn yhteydessä. SBB pitää tärkeänä, että jatkovalmistelussa vaikutuksia tarkastellaan riittävän laajasti myös ravinteiden kierrätyksen näkökulmasta.

Arvioinnissa tulee huomioida vaikutukset kotimaisten kierrätysravinnevalmisteiden tuotannon kilpailukykyyn ja investointiedellytyksiin, biokaasulaitosten toimintaympäristöön, ravinteiden prosessoinnin ja alueellisen siirtämisen kannattavuuteen sekä viljelijöiden käytettävissä olevien ravinnevalmisteiden saatavuuteen ja kustannuksiin. Lisäksi tulee arvioida toimenpiteiden vaikutuksia Suomen ravinneomavaraisuuteen ja lannoitehuoltovarmuuteen.

Uusien tukien ja kysyntää vahvistavien ohjauskeinojen valmistelussa tulee arvioida myös niiden vaikutukset erilaisten kierrätysravinnevalmisteiden sekä vähähiilisten mineraalilannoitteiden kilpailuasemaan. Pitkäjänteinen ja ennakoitava toimintaympäristö on edellytys ravinteiden kierrätyksen investoinneille ja markkinoiden kehittymiselle.

Lisätiedot: Olivia Korkeela, ravinnekierrätyksen asiantuntija, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry, olivia.korkeela@biokierto.fi